

PORADNIK BIBLIOTEKARZA

Nr 12 (15)

Grudzień 1950

Rok II

KSIAŻKI LENINA

21 stycznia bieżącego roku mija 26 lat od śmierci wielkiego wodza proletariatu całego świata. W ciągu tego okresu miliony ludzi stanęło do walki o realizację jego wskazań. Dzieła jego, będące podstawą ideologii i taktyki międzynarodowego ruchu rewolucyjnego, są dziś czytane i studiowane przez tych, którzy pragną nie tylko zrozumieć dzisiejszą rzeczywistość, ale także ją zmienić.

Wytyczyć drogi walki, wytyczyć drogi budowy nowego państwa socjalistycznego na tak długi okres, mógł tylko człowiek tak genialny jak Lenin. Dzieła jego po tylu latach nie straciły nic ze swej aktualności i każde jego słowo, utrwalone w druku, jest dla nas ważne i cenne. To też książki Lenina, napisane w tak logiczny, jasny i przekonujący sposób, winny być jak najszerszej upowszechniane.

Zadaniem bibliotekarza jest nie tylko udostępnić dzieła Lenina, ale zbliżyć je do czytelnika poprzez wystawy, plakaty, odczytywanie urywków oraz umieszczanie wybranych haseł w lokalu biblioteki.

Ażeby skutecznie propagować utwory Lenina, bibliotekarz musi się z nimi przede wszystkim sam zapoznać. Bibliotekarz powinien wiedzieć jakie zagadnienia poruszane są w poszczególnych pracach, co obejmują tomy dzieł, jakie są stopnie dostępności poszczególnych pozycji.

Poniżej podajemy spis książek Wł. I. Lenina, który stanowi uzupełnienie zestawienia z Nr 1 (4) 1950 „Poradnika Bibliotekarza“:

Dziela. Przekład z czwartego wydania rosyjskiego przygotowanego przez Instytut Marksa - Engelsa - Lenina przy KC WKP(b) T 1: 1893—1894, T 14: 1908, T 19: marzec-gru-

dzień 1913. W-wa 1949—1950 KiW T 1: s. 587, T 14: s. 433, T 19: s. 638.

T. I zawiera cztery prace napisane w początkowym okresie działalności rewolucyjnej Wł. I. Lenina. Skierowane one są przeciwko narodnikom* i „legalnym marksistom“. Lenin podaje w nich marksistowskiej analizie ustrój społeczno-gospodarczy Rosji pod koniec XIX w.

T. 14, który ukazał się w r. 1949 wydany przez „Książkę i Wiedzę“ pt. „Materializm i empiriokrytycyzm“, podaliśmy w bibliografii prac W. I. Lenina w Nr. 1/4/50 „Poradnika Bibliotekarza“.

T. 19 zawiera prace Lenina napisane w r. 1913, w przeddzień I wojny imperialistycznej. Pierwszą z nich Lenin poświęca podstawowym zagadnieniom teorii marksizmu — w innych porusza sprawy organizacji partii bolszewików, wewnętrznych stosunków Rosji w tym okresie oraz zagadnieniom ekonomiki i polityki światowej.

Co to są „przyjaciele ludu“ i jak oni wojują przeciwko socjaldemokratom. Odpowiedź na artykuły czasopisma „Russkoje Bogatstwo“ przeciw marksistom. W-wa 1950 KiW s. 246. Biblioteka Marksizmu-Leninizmu.

Lenin ostatecznie zdemaskował prawdziwe oblicze narodników jako fałszywych przyjaciół ludu, idących w rzeczywistości przeciwko ludowi. Lenin dowiódł, że prawdziwymi przyjaciółmi ludu, pragnącymi szczerze obalenia caratu i wyzwolenia go od ucisku, są nie narodnicy, lecz marksści.

Dwie taktyki socjaldemokracji w rewolucji demokratycznej. W-wa 1949 KiW s. 142. Biblioteka Klasyków Marksizmu.

Lenin w rozprawie tej rozgromił pod względem ideologicznym drobnomieszczańską taktykę mieńszewików. Dał on genialne uzasadnienie taktyki bolszewickiej w rewolucji burżuazyjno-demokratycznej i w okresie przejścia od rewolucji bur-

*) Narodnicy, grupa rewolucyjna, która przed marksizmem prowadziła walkę z caratem.

Narodnicy błędnie sądzili, że główną siłą rewolucyjną jest nie klasa robotnicza, lecz chłopci, którzy na drodze wspólnoty gminnej wprowadzają socjalizm. Szerzyli kult bohaterów, za którymi ślepo podążają masy, tłum. Prowadzili akcję terrorystyczną własnymi siłami, bez ludu. Plechanow pierwszy poddał marksistowskiej krytyce błędne poglądy narodników.

żuazyjno-demokratycznej do rewolucji socjalistycznej. Podstawową tezę książki jest idea dyktatury proletariatu w rewolucji socjalistycznej przy istnieniu sojuszu z chłopstwem i masami pracującymi.

W książce „Dwie taktyki“ Lenin uzasadnił, że proletariatus może zostać kierownikiem rewolucji burżuazyjno-demokratycznej, ponieważ jest najbardziej przodującą klasą rewolucyjną, posiadającą swoją własną niezależną partię polityczną. W swej walce o socjalizm proletariatus będzie dążył do doprowadzenia tej rewolucji do końca, do obalenia caratu.

Ekonomika i polityka w epoce dyktatury proletariatus oraz inne artykuły z lat 1918—1923. W-wa 1948 KiW s. 85. Biblioteka Klasyków Marksizmu.

W pracy tej Lenin omawia sprawę najbardziej palącą w okresie dyktatury proletariatus: stosunek państwa do chłopów małos i średniorolnych i do mas drobnomieszczańskich.

Polemizując z „lewicowymi komunistami“, bierze w obronę komunizm państwowy, jako formę niezbędną na tym etapie ekonomicznym. Tutaj też porusza zagadnienie spółdzielczości.

Karol Marks. W-wa 1948 „Książka“ s. 35. Biblioteka Klasyków Marksizmu.

Broszura jest treściwym omówieniem całokształtu nauki Marksa na odcinku filozoficznym, ekonomicznym oraz taktyki klasowej proletariatus.

O broszurze Juniusa. W-wa 1950 KiW s. 25. Biblioteka Klasyków Marksizmu-Leninizmu.

W początkach I wojny światowej wyłoniła się wśród lewicowych socjaldemokratów niemieckich grupa „Międzynarodówka“ kierowana przez K. Liebknechta, R. Luksemburg, F. Mehringa i in. Prowadziła ona propagandę rewolucyjną przeciwko wojnie imperialistycznej wśród mas, demaskowała zaborczą politykę imperializmu niemieckiego oraz zdradę wodzów socjaldemokracji. W styczniu 1918 r. ukazała się nielegalnie broszura pt. „Kryzys Socjaldemokracji“ podpisana pseudonimem „Junius“ — której autorką była R. Luksemburg. Lenin w swej pracy, doceniając znaczenie jakie miałos wystąpienie R. Luksemburg, poddał krytyce niektóre błędne tezy lewicowych socjaldemokratów.

O usprawieniu aparatu państwowego oraz o walce z biurokracyzmem i mitręgą w urzędowaniu. Listy i notatki 1917—1922. W-wa 1950 KiW s. 107. Biblioteka Klasyków Marksizmu-Leninizmu.

Lenin piętnuje w ostrych słowach biurokracyzm, niegospodarność, mitręgę w urzędowaniu i inne bolączki, wypływające z nieumiejętności rządu. Aby usprawnić aparat państwowy, należy wciągnąć do tej akcji cały świat pracy — mężczyzn i kobiety, partyjnych i bezpartyjnych.

O walce przeciwko wojnie imperialistycznej. W-wa 1950 KiW s. 458. Biblioteka Klasyków Marksizmu-Leninizmu.

Dzieło to zawiera wybór najważniejszych prac Lenina (broszury, artykuły, referaty, tezy). Wszystkie one są związane ze sprawą walki przeciwko wojnie imperialistycznej — napisane zostały w latach 1907—1922.

Temat do dziś dnia aktualny.

Pierwszy maja. Artykuły, ulotki i inne materiały. W-wa 1950 KiW s. 77. Biblioteka Klasyków Marksizmu-Leninizmu.

Zbiór zawiera artykuły, ulotki i inne materiały napisane przez Lenina w latach 1900—1920 w związku z dniem międzynarodowego, rewolucyjnego święta proletariatu. Materiały te naświetlają najważniejsze etapy rozwoju ruchu robotniczego rosyjskiego i międzynarodowego.

Początki budownictwa socjalistycznego. W-wa 1950 KiW s. 59.

Treść ekonomiczna narodnictwa i jej krytyka w książce F. Struwego. (Odzwierciadlenie marksizmu w literaturze burżuazyjnej). Z powodu książki P. Struwego „Uwagi krytyczne do zagadnienia rozwoju ekonomicznego Rosji“. W-wa 1950 KiW s. 201. Biblioteka Klasyków Marksizmu-Leninizmu.

Walcząc z narodnictwem Lenin równocześnie występował przeciwko chwilowym „sprzymierzeńcom“ przeciwko tak zwanym „legalnym marksistom“ będącym w istocie burżuazyjnymi liberałami. Usiłowali oni pozbawić marksizm jego treści rewolucyjnej i przeistoczyć go w reformizm. Walkę z nimi rozpoczął Lenin od zaatakowania ich głównego przedstawiciela Piotra

Struwego. Ten ostatni walkę z narodnictwem usiłował wykorzystać dla podporządkowania ruchu robotniczego interesom burżuazji.

Bibliografię omówiła J. B.

Zofia Rodziewicz

BIBLIOTEKI ZWIĄZKOWE W SŁUŻBIE PLANU SZEŚCIOLETNIEGO

Wchodzimy niebawem w drugi rok Planu Sześćioletniego. Przed bibliotekami Związków Zawodowych stoi ważne zadanie upowszechnienia, w większym stopniu niż to miało miejsce dotychczas, znajomości zagadnień wiążących się z celami, zadaniami i realizacją Planu Sześćioletniego — zadanie szerokiego upowszechnienia czytelnictwa książek i czasopism zawodowych, technicznych, związanych z produkcją, z doskonaleniem metod pracy i kwalifikacji zawodowych. Zadanie to tym większe, że nadrobić trzeba niedociągnięcia na tym polu z roku 1950. Nie wszyscy i nie wszędzie przestawili swój wysiłek na to zadanie, które, po wychowaniu ideologicznym, wysuwa się na czoło zadań bibliotek związkowych. Bibliotekarze niedostatecznie jeszcze nauczyli się pracować przy pomocy właściwych metod, w oparciu o zakład pracy, o Radę Zakładową — we współpracy z aktywnym społecznym — posługiwać się odpowiednimi formami propagandy w celu oddziaływania na masy pracujące w celu pozyskania masowego czytelnika.

Jak przygotować się do tej pracy? Jak zabrać się do tego ważnego zadania w służbie Planu Sześćioletniego, którego realizacja winna stać się hasłem wszystkich bibliotek związkowych na rok 1951?

Podstawą wszelkiej działalności bibliotecznej jest książka — księgozbiór biblioteczny. Zaczniemy od niego. Należy skontrolować stan księgozbioru biblioteki pod względem doboru książek i uzupełnić braki w zakresie literatury technicznej, związane z branżowym charakterem zakładu pracy, lub związku. Należy przy tym specjalną uwagę zwrócić na czasopisma fachowe, które na ogół za mało są upowszechniane i wykorzysty-

wane, a przy skromnym na razie zasobie popularnej literatury fachowej — odgrywają tym donioślejszą rolę.

Dla pełnego udostępnienia księgozbioru należy ustalić godziny otwarcia biblioteki i czytelní w takiej porze i w takim rozmiarze czasu, aby pracownicy zakładu mogli swobodnie z biblioteki korzystać.

Bibliotece trzeba zapewnić odpowiednie pomieszczenie i urządzenie tak, aby korzystanie z niej było dla czytelników ze wszech miar dogodne. Właściwe techniczne opracowanie księgozbioru pozwoli na orientowanie się w zasobach biblioteki, w ruchu i poczytności książek, typie czytelników i ich stopniu odczytania.

Dla spełnienia swych zadań biblioteka związkowa musi być ściśle powiązana z akcją propagandową i oświatową, prowadzoną na terenie zakładu pracy. Miejscowa komórka związkowa winna włączyć bibliotekę w orbitę działalności politycznej i oświatowej związanej z produkcją.

Jednocześnie każda biblioteka związkowa musi jak najbliżej i jak najszerzej powiązać się ze społecznym aktywnictwem swego zakładu pracy oraz wciągnąć do współpracy zakładową inteligencję techniczną. Aktyw ten dopomoże bibliotece w realizowaniu jej trudnych zadań i jednocześnie będzie najlepszym propagatorem czytelnictwa na terenie zakładu pracy.

Mając tak przygotowany warsztat pracy może bibliotekarz przystąpić do propagandy i organizacji czytelnictwa w zakresie realizacji Planu Sześcioletniego, w zakresie upowszechnienia znajomości techniki i doskonalenia zawodowego i mieć pewność powodzenia tej akcji.

Do najważniejszych prac należeć będzie informacja i poradnictwo w zakresie czytelnictwa.

Aby należycie się z tego wywiązać należy w pierwszym rzędzie, przy pomocy aktywu społecznego z pośród inteligencji technicznej, ułożyć wykazy literatury, która powinna znaleźć się w bibliotece. Przy tej samej pomocy należy sporządzić katalogi tematyczne posiadanych książek według zagadnień Planu Sześcioletniego oraz specjalności zawodowych, włączając również do katalogu ważniejsze artykuły z czasopism. Z najbardziej typowych zestawień lektury należy sporządzić spisy, aby słu-

żyły za materiał pomocniczy do poradnictwa oraz powielić je dla rozpowszechniania wśród pracowników zakładu, w szczególności przodowników pracy i racjonalizatorów. Dla zapropagowania lektury i upowszechniania informacji o posiadanych książkach i czasopismach należy sporządzać wywieszki w formie plansz-informatorów z wykazami książek i publikacji na tematy związane z zagadnieniami Planu, jak również tematy łączące się z zagadnieniem produkcji i wydajności pracy. Niezależnie od tego należy urządzać wystawy książki i prasy. Przy organizowaniu poradnictwa należy wykorzystywać fachowców z własnego zakładu pracy, lub innych, specjalnie do tego zaproszonych. Należy ustalić z nimi dni i godziny, w których będą służyć czytelnikom radą w dobre lektury.

W bibliotekach radzieckich praca konsultantów jest szeroko i z wielkim powodzeniem stosowana. Należy koniecznie wprowadzić ją i w naszych bibliotekach.

Niezmiernie ważnym czynnikiem dla osiągnięcia naszych celów jest masowa propaganda czytelnictwa. Ma ona na celu pozyskanie dla książki tych, którzy z takich czy innych względów z biblioteki nie korzystają oraz rozwinać zamiłowanie czytelników do lektury zawodowej, technicznej, związanej z metodami usprawnienia pracy i produkcji, zainteresować zagadnieniami Planu Sześcioletniego.

Dla osiągnięcia tego celu możemy wykorzystać zjazdy, masowe zebrania, konferencje i wystąpić tam z wystawą książek i czasopism, komunikatem o bibliotece i jej księgozbiorze, planszami z wykazami lektury.

Ważną rzeczą jest ustalenie stałego miejsca, jak hol, stolówka itp. na propagandę pogładową i tam wywieszać zmieniane systematycznie plansze z najciekawszymi i najważniejszymi pozycjami książkowymi i artykułami. Można również sporządzić zamykaną oszkloną witrynę dla wystawienia książek i czasopism. Po porozumieniu z Domem Książki, można też zorganizować kiosk czy stoisko z książkami przeznaczonymi na sprzedaż.

Bardzo dobrym sposobem zdobycia i zainteresowania czytelników jest organizowanie wieczorów recenzyjnych. Wciągnąć do tej pracy można zakładową inteligencję techniczną, a także naukowców z poza zakładów pracy. Tematykę należy aktuali-

zować i wiązać z zagadnieniami produkcyjnymi własnego zakładu pracy i jego walką o przedterminowe wykonanie Planu. Wieczór taki należy połączyć z wystawą książek i czasopism, o których będzie mówił prelegent.

Tam, gdzie działają przy bibliotece „księgonosze“, należy ich pracę nastawić na propagandę lektury technicznej i omawiającej zagadnienia Planu Sześćioletniego.

Jako dalszy etap pracy z czytelnikiem, którego zdobyliśmy drogą propagandy, należy traktować służbę biblioteki w zakresie samokształcenia i doksztalcania. W tym celu bibliotekarz musi utrzymywać stały kontakt z takimi instytucjami oświatowymi, jak koła samokształceniowe, kursy doskonalenia zawodowego, kluby racjonalizatorów itd. Niezależnie od tego bibliotekarz winien dbać o krzewienie indywidualnego samokształcenia i pomagać czytelnikom przez właściwy dobór lektury lub kontaktowanie ich z konsultantami.

Stale pamiętać musimy, że biblioteka związkowa jest podstawowym warsztatem pracy wychowawczo-politycznej i oświatowej. Zagadnienia Planu Sześćioletniego, produkcji, doskonalenia zawodowego bierzemy na ten warsztat w pierwszym rzędzie.

Maria Bielawska

WSPÓŁZAWODNICTWO PRACY W POWIECIE BOCHEŃSKIM

W dniu 2 października przystąpiliśmy do współzawodnictwa pracy między bibliotekami naszego powiatu. Czas jego trwania ustaliliśmy na okres trzech miesięcy. Jak z tego wynika, jest to narazie współzawodnictwo krótkofalowe, które traktujemy jako wstęp do przyszłego współzawodnictwa długofalowego.

Aby rozpocząć prace w tym zakresie, musieliśmy mieć regulamin współzawodnictwa, ustaloną punktację do obliczenia wyników pracy oraz kartę uczestnictwa. Ze względu na brak odpowiednich wzorów i wskazówek, musieliśmy się dobrze namyślić i przedyskutować te sprawy. Do ich opracowania stanął personel Biblioteki Powiatowej w Bochni. Następnie omówiono te zagadnienia z uczestnikami kursu dla kierowników bibliotek

gminnych w Zakopanym oraz na 2 konferencjach kierowników bibliotek gminnych powiatu bocheńskiego.

Współzawodnictwo pracy podjęliśmy głównie w tych działach pracy, które mają bezpośrednio przyczynić się do ożywienia czytelnictwa. Ponieważ uważamy, że współzawodniczyć ze sobą mogą biblioteki o zbliżonych warunkach pracy, wybraliśmy po 2 spośród bibliotek gminnych, odpowiadające naszym założeniom. Niezależnie od tego współzawodniczą ze sobą wszystkie biblioteki powiatu w liczbie 14, szeregując się w kolejności wyznaczanej ilością zdobytych punktów, czyli każda z bibliotek ma możliwości zajęcia pierwszego miejsca w powiecie, każda oprócz tego współzawodniczy z drugą.

W wyborze punktów współzawodnictwa kierowaliśmy się trzema zasadami: 1) wyrównanie startu, 2) łatwość kontrolowania, 3) uwzględnienie rozwoju czytelnictwa. Pominęliśmy w punktowaniu prace samokształceniowe i te, które pogłębiłyby nierówność startu bibliotek, a które uwzględnimy przy współzawodnictwie długofalowym.

Przy punktacji uwzględniliśmy: porządek i estetykę w bibliotece, procent czytelników w stosunku do liczby ludności, czytelnicy-absolwenci kursu dla analfabetów, zebrania czytelników, zespoły czytelników, otwarcie biblioteki, czynne punkty biblioteczne, konferencje z kierownikami punktów bibliotecznych, wizytacje punktów bibliotecznych, opracowywanie księgozbioru. Ponadto ustaliliśmy punkty karne za każdy dzień zwłoki przy załatwianiu spraw terminowych, za każdą książkę nie wpisaną w przeciągu dwóch tygodni do inwentarza, za brak karty książki, za brak katalogu przy księgozbiorze powyżej tysiąca książek.

Obliczeń punktacji dokona Powiatowa Komisja Współzawodnictwa, w skład której wchodzi przedstawiciele partii politycznych i organizacji społecznych oraz obowiązkowo delegat Biblioteki Powiatowej. Wyniki będą podane w prasie. Komisja postara się o nagrody dla bibliotek, które zajmą najlepsze miejsca we współzawodnictwie.

To jest na razie wszystko czym możemy podzielić się z kolegami z innych bibliotek. Wydaje nam się, że każdy rozpoczynając u siebie współzawodnictwo pracy powinien sam przemy-

śleć zasady według których będzie je prowadził. Po porównaniu różnych opracowań da się dopiero ustalić wzorowe regulaminy i normy punktacji wyników.

Rozwojem i wynikami podjętych prac podzielimy się niebawem z czytelnikami „Poradnika Bibliotekarza“.

WŚRÓD KSIĄŻEK

Przeszło pięć lat minęło od zakończenia II wojny światowej, rozpętanej przez Hitlera. Polska zniszczona pożogą wojenną goi swe rany — z ruin powstają wsie i miasta, lecz w sercach wielu milionów Polaków nie ucichł ból po utracie najbliższych, którzy padli ofiarą faszyzmu. Nienawiść do hitleryzmu przenoszą niektórzy na wszystko co niemieckie: naród, język, kulturę. Jakże niesłusznie! Ci, co uważnie śledzą wydarzenia polityczne, wiedzą, że Niemiecka Republika Demokratyczna stanęła w szeregu krajów, gdzie zniesiono wyzysk człowieka przez człowieka, gdzie panuje braterstwo w stosunku do wszystkich ludzi pracy, bez względu na język i narodowość. I tutaj stoimy na wspólnej płaszczyźnie, która pozwoli wielu ludziom przezwyciężyć zakorzenioną nienawiść do wszystkiego co niemieckie. Przyczyni się do tego znakomicie znajomość niemieckiej literatury pięknej. Zbывamy milczeniem pisarzy, którzy nawoływali naród niemiecki do mordów i wojen, bałwochwalczo czcili Hitlera. Chcemy poznać autorów stojących po drugiej stronie barykady. Zaznacza się wśród nich wyraźny podział. Jedną grupę stanowią pisarze obozu drobnomieszczańskiego. Są oni wrogami faszyzmu, ale nie umieją wykryć istoty zła tego systemu. Bohaterami ich powieści są ludzie biernie poddający się faszyzmowi i ponoszący razem z nim klęskę, lub ludzie walczący z nim w pojedynkę, samotnie i równie samotnie ginący.

Jakże odmienną jest postawa pisarzy proletariackich. Ich bohaterami są uświadomieni robotnicy, którym w walce przyświeca idea sprawiedliwości społecznej. W najtragiczniejszych momentach życia nie są osamotnieni — otacza ich czujna opieka towarzyszy i niezawodne kierownictwo partii komunistycznej. Książki tych pisarzy są pełne wiary w człowieka i w lepsze jutro.

Z pośród pisarzy drobnomieszczańskich zasługują na uwagę:

F a l l a d a H a n s. *Każdy umiera w samotności.* W-wa 1950 KiW s. 533.

Stary majster, po śmierci syna na froncie, wypowiada walkę Hitlerowi. Walczy samotnie i samotnie ginie. Błąd popełniony przez autora polega na tym, że dostrzega on złych hitlerowców, ale nie widzi zła tkwiącego w samym systemie.

K e l l e r m a n n B e r n a r d. * *Taniec umarłych.* W-wa 1950 KiW s. 468.

Akcja rozgrywa się w środowisku mieszczańskim. Adwokat Frank Fabian to człowiek słaby. Pod wpływem otoczenia wstępuje do partii hitlerowskiej, zdobywa wysokie stanowisko, bogactwo, wpływy. Klęska faszystów zbiega się z osobistym dramatem Franka. Opuszcza go ukochana kobieta i giną synowie. Samotny, zrozpaczony popełnia samobójstwo.

Z pośród pisarzy obozu proletariackiego podajemy:

S e g h e r s A n n a. * *Umarli pozostają młodzi.* W-wa 1949 „Czytelnik“ s. 537.

Powieść obejmuje lata 1918 — 1944 i jest historią społeczeństwa niemieckiego. Autorka przedstawia w niej zdradę socjaldemokracji niemieckiej i bohaterską walkę Komunistycznej Partii Niemieckiej z siłami reakcji. Książka nadaje się dla czytelnika wyrobionego.

S e g h e r s A n n a. *Ocalenie.* W-wa 1950 „Czytelnik“ s. 465.

Treścią książki jest beznadziejne, ciężkie życie górników skazanych na nędzę, głód i bezrobocie w okresie po pierwszej wojnie światowej. Bentsch, wspaniały typ starego górnika, chciwie słucha wieści o ZSRR, kraju gdzie nie ma bezrobocia. Gdy Hitler dochodzi do władzy, Bentsch wstępuje w szeregi podziemnych bojowników o Niemcy Demokratyczne.

B o d o U h s e. *Synowie.* W-wa 1950 „Czytelnik“ s. 279.

Autor kreśli dzieje grupy młodzieży ze środowiska mieszczańskiego w ostatnich miesiącach I-szej wojny światowej. Młodzież ta szuka własnych dróg, które mają wprowadzić ją w samodzielne życie. Przynależność klasowa powoduje jednak, że większość pójdzie śladami swych ojców: oficerów, przemysłowców, sędziów i w momencie wybuchu rewolucji stanie przeciwko proletariatowi.

B r e d e l W i l l i . *Ojcowie*. W-wa 1950 PIW s. 447.

Jest to pierwsza część zapowiedzianej trylogii i obejmuje lata 1900 — 1915. Na tle życia rodziny uświadomionego robotnika Johanna Hardekopfa rozwija się historia niemieckiego ruchu proletariackiego. Na kartach książki występują postacie Róży Luksemburg i Augusta Bebla, przywódców i nieugiętych bojowników sprawy proletariatu.

B r e d e l W i l l i . *Otzhausen*. W-wa 1950 „Prasa Wojskowa“ s. 127.

Opowieść o klęsce faszystów pod Stalingradem. Pod ciosami Armii Radzieckiej wojska Hitlera stają się bandą tchórzów. Okrucieństwu Otzhausenów przeciwstawia autor prostych żołnierzy, w których budzi się uczucie internacjonalizmu i dojrzewa postanowienie odejścia od faszyzmu do szeregów Armii Radzieckiej.

B r e d e l W i l l i . *Spodkanie nad Ebro*. W-wa 1950 PIW s. 215.

Autor, dawny robociarz i uczestnik walk w Hiszpanii, daje powieść dokumentarną z lat 1933/34, osnutą na tle walk toczonych przeciw gen. Franco przez brygadę międzynarodową.

P e t e r s e n J a n . *Nasza ulica*. W-wa 1949 KiW s. 243.

Jest to kronika powieściowa spisana na gorąco w czasie walk w latach 1933/34, w których autor bierze udział wraz ze swymi towarzyszami, robotnikami Berlina.

W o l f F r y d e r y k . *Opowiadania*. W-wa 1950 KiW s. 216.

Na gwarnych ulicach Paryża, za drutami obozu, nie ustaje walka ludzi uciśnionych przeciwko ciemnościom.

Autor tych nowel to uczestnik walk rewolucyjnych, komuni-
sta, wybitny dramaturg (obecnie na scenach warszawskich grają „Beaumarchais“ albo narodziny Figara“, „Tai-Yang budzi się“).

Powyższe książki pomogą polskiemu czytelnikowi poznać bliżej tragiczne dzieje niemieckiej klasy robotniczej i ugruntować w nim przekonanie, że Niemcy Demokratyczne są dziś jednym z członków wielkiego międzynarodowego obozu miłującego pracę i pokój.

J. B.

Poniżej podajemy recenzje dwóch książek dla dzieci i młodzieży:

G a b e D o r a. *Miczeto siostra Piotrusia*. (Łódź) 1950 „Czytelnik“ s. 106.

Tematem książki są zmagania Frontu Ojczyźnianego Bułgarii z Niemcami i ugodową częścią społeczeństwa w końcowym stadium wojny. Na tym tle przedstawione mamy przeżycia małego Piotrusia, którego ojciec i 16-letnia siostra Miczeto walczą w partyzantce. Bułgaria zostaje wyzwolona przez Armię Radziecką, ale dom Piotrusia okrywa się żałobą, gdyż w ostatniej bitwie ginie Miczeto.

Książeczka napisana dobrze, łatwo. Akcja żywa, szereg sytuacji pełnych napięcia. W sposób zupełnie przystępny i zrozumiały autorka przedstawia małym czytelnikom zagadnienia polityczne, narodowe, konieczność walki z okupantem, zdradziecką postawę części społeczeństwa bułgarskiego i pełną piękną, bohaterką walkę Frontu Ojczyźnianego. Nadaje się dla dzieci od 8 do 10 lat.

M a r s z a k S. *Przyjemny dzień*. Przekład polski J. Minikiewicz, ilustrował H. Tomaszewski. (Kraków) 1950 „Czytelnik“ s. 77.

Na książeczkę składa się 18 wierszy o różnej tematyce. Można je podzielić na trzy grupy: wiersze o zdobyczach cywilizacji (lampa elektryczna, maszyna do pisania), o zawodach ludzi (listonosz, strażak) i wiersze oparte na wątkach baśniowych. Na wyróżnienie zasługuje wiersz „Wojna z Dnieprem“, gdzie w wyjątkowo piękny sposób autor ukazuje dzieciom walkę człowieka z żywiołem oraz ujarzmienie i podporządkowanie go swoim celom. Każdy wiersz posiada myśl przewodnią, przynoszącą pozytywne wartości małym czytelnikom i wyrażoną w przyjemnej formie, dalekiej od moralizatorstwa. Wiersz bardzo ładny, rytmiczny. Ilustracje doskonale dobrane do tematów wierszy i bardzo przyjemne, choć w większości jednobarwne. Książeczka dla najmłodszych 6 — 7 lat.

R. Ł.

LIST Z TERENU

Zofia P. z Warszawy.

W związku z dyskusją na łamach „Poradnika Bibliotekarza“ o książkach szkodliwych, pragnę podzielić się z koleżankami i kolegami moimi uwagami na ten temat. Niedawno brałam udział w akcji oczyszczania księgozbiorów różnych bibliotek. Doświadczenia jakie z niej wyniosłam dają dużo do myślenia. O ile bibliotekarze skutecznie walczą z książką wyraźnie antykomunistyczną, to jednak nie wszyscy doceniają szkodliwość tandety literackiej, szmiry, kryminału. Ulegają oni niewybrednym gustom mało wyrobionych czytelników, lub też uważają te książki za „lekkie“, rozrywkowe, nie dostrzegając ich szkodliwości społecznej.

Są jeszcze osoby, które z żalem myślą o usunięciu z księgozbioru dzieł Mniszkówny, ronią łzy przy wycofywaniu Zarzyckiej, Łuczyńskiej czy Courts-Mahler. Do tej samej grupy autorów zaliczyć trzeba Staśko, Szpyrkównę, Eleonorę Glyn, Dell.

Akcja wymienionej grupy książek toczy się z reguły według ustalonego szablonu. Bohaterka, piękna, uboga dziewczyna poznaje czarującego arystokratę i po długich perypetiach i udrękach szczęśliwa para kroczy do ołtarza. Czasem znowu, jak w smutnej pamięci „Trędowatej“ Mniszkówny, bywa odmiana do „płakania“.

Charakterystyczne cechy tych powieściidel to tania uczuciowość, nierealność i fałsz przedstawianej rzeczywistości, niechlujny język i niski poziom artystyczny. Dla przykładu podajemy końcowe zdanie jednej z takich książek E. Glyn „Lord i jego sekretarka“: „Siedzieli przytuleni do rana, abażury rzucały przyćmione światła, wokoło pachły róże“. Być może, że wiele czytelniczek siedziało kiedyś nad tą bzdurą „do rana“, nie mając z niej żadnej istotnej korzyści.

Książki te odwracają uwagę od nierówności społecznych i majątkowych i przedstawiają miraż łatwego, rzadko spotykanego w życiu rozwiązania problemu o wielkiej wadze społecznej, jakim jest sprawa awansu społecznego kobiety. Dzisiaj w Polsce kobieta inaczej pojmuje awans społeczny. Ma ona

otwartą drogę do wszelkich stanowisk uzależnioną od własnego wysiłku i pracy.

Wydaje się dziwne, że tego rodzaju literaturę kuchenne-salonową z życia „wyższych sfer towarzyskich“ można jeszcze dzisiaj chętnie czytać.

Dlaczego tego typu książki cieszą się jeszcze ciągle dużą poczytnością, chociaż jest to niewątpliwie jeden z przeżytków starego ustroju? Pytanie to winien sobie zadać każdy bibliotekarz, który pragnie mieć wpływ na swoich czytelników. Czytelnika, a zwłaszcza czytelniczkę, pociąga łatwa fabuła tych powieści, przenosząca ją w wyobraźni do innego świata: łatwego i wygodnego życia w dostatku, u boku szlachetnego i bogatego hrabiego czy księcia. Niezglobiona problematyka, powierzchowność ujęcia tematu ułatwiają czytanie. Czytelnik przeżywa silnie losy bohaterów, mało zwracając uwagi na sposób w jaki je autor przedstawia. A przecież wystarczy zastąpić te książki innymi, odpowiadającymi wymaganiom niewyrobionych czytelników, ale kształcącymi ich smak literacki, dającymi prawdziwy obraz naszego życia społecznego i politycznego. Przychodzą mi na myśl takie pozycje jak: „Towarzyszka Anna“, „Kolchida“, „Wiosna w Sakenie“, „Światła w Kordii“, „Kawaler Złotej Gwiazdy“, „Anna proletariuszka“, itd.

Przeglądajmy uważnie nasze księgozbiory. Od ich poziomu bowiem zależy czy wypełnią rolę jaką odegrać winna książka w walce o nowe ideały społeczne przy budowie ustroju socjalistycznego.

ODPOWIEDZI REDAKCJI

Kol. C. Piżłowa, Nisko n/ Sanem. Dziękujemy za nadesłane nam uwagi i poruszone bolączki. Pamiętamy o nich dobrze, tylko nie wszystkim można od razu zapobiec. W sprawie druków bibliotecznych komunikujemy, że wysłane zostały wszystkie, które Składnica Druków posiada na magazynie. Prosimy o utrzymanie stałego kontaktu z „Poradnikiem Bibliotekarza“.

Kol. K. Kalinowska, pracowniczka B.U.P. Bardzo nas zainteresował list Koleżanki. Prosimy o nadesłanie materiałów z zakresu metod i doświadczeń pracy Koleżanki z czytelnikiem.

INFORMATOR

DATY I WYDARZENIA

Podajemy wykaz ważniejszych dat i wydarzeń do wykorzystania w pracy bibliotecznej w miesiącu styczniu:

1. I. 1944 Powstanie Krajowej Rady Narodowej.
3. I. 1946 Uchwalenie ustawy o unarodowieniu przemysłu.
8. I. 1643 Zmarł Galileusz — jeden z najslawniejszych astronomów i fizyków świata.
12. I. 1943 Początek wielkiej ofensywy wojsk radzieckich i polskich na linii Wisły.
15. I. 1919 Zamordowanie Róży Luksemburg i Karola Liebknechta.
20. I. 1826 Zgon Stanisława Staszica.
21. I. 1924 ZMARŁ WŁODZIMIERZ ILJICZ LENIN.
28. I. 1886 Stracenie w cytadeli warszawskiej przywódców pierwszej partii socjalistycznej w Polsce „Proletariat”: Kunickiego, Bardowskiego, Ossowskiego i Pietrusińskiego.

Redaguje: Komitet Redakcyjny.

Wydawca: Związek Bibliotekarzy i Archiwistów Polskich

Adres redakcji i administracji: Warszawa, Koszykowa 26.

Warunki prenumeraty: Półrocznie 5 zł; rocznie 9 zł. Cena n-ru 90 gr.

Warunki prenumeraty zbiorowej do uzgodnienia z administracją.
